

SAOPĆENJE

FIRST RELEASE

Obavezni ste da prilikom dozvoljenih radnji, u svom proizvodu ili aplikaciji navedete izvor podataka.
You are required to specify a data source when allowed in your product or application.

GODINA/YEAR IV

SARAJEVO, 15.07.2024.

BROJ/NUMBER 1

RAČUNI OKOLIŠA

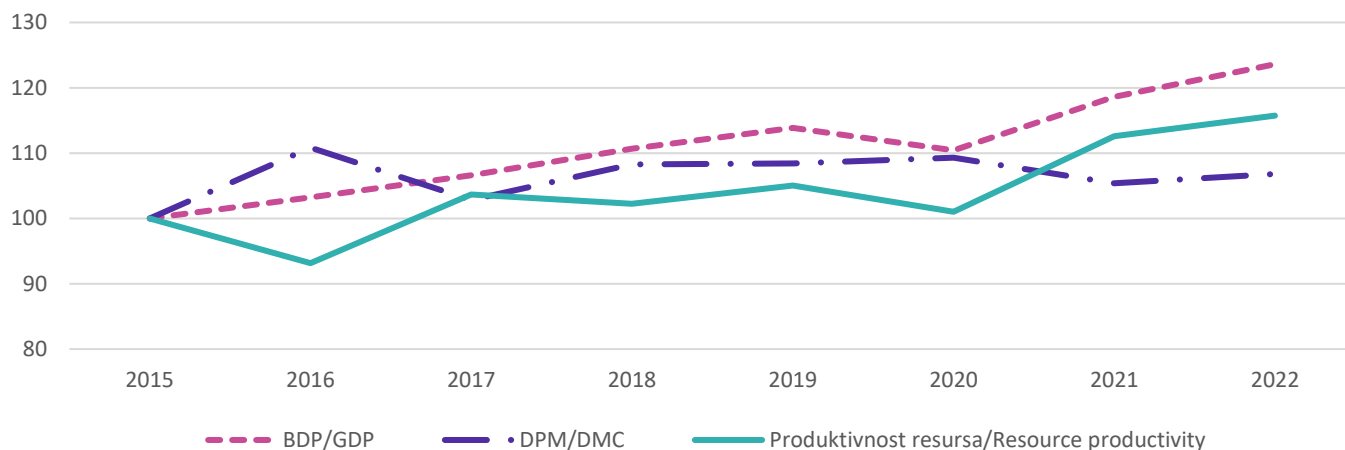
ENVIRONMENTAL ACCOUNTS

Produktivnost resursa, 2022.

Resource productivity, 2022

1. Produktivnost resursa – BDP/DPM, Bosna i Hercegovina, 2015. – 2022. (Indeks 2015=100)

Resource productivity – GDP/DMC, Bosnia and Herzegovina, 2015 – 2022, (Index 2015=100)

Napomena: BDP, lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015. godine
Note: GDP in chain-linked volumes, reference year 2015

Produktivnost resursa, kao odnos bruto domaćeg proizvoda i domaće potrošnje materijala, je pokazatelj koji ukazuje na efikasnost korištenja resursa gdje je poželjna proizvodnja veće ekonomske vrijednosti uz što je moguće manji utrošak materijalnih resursa.

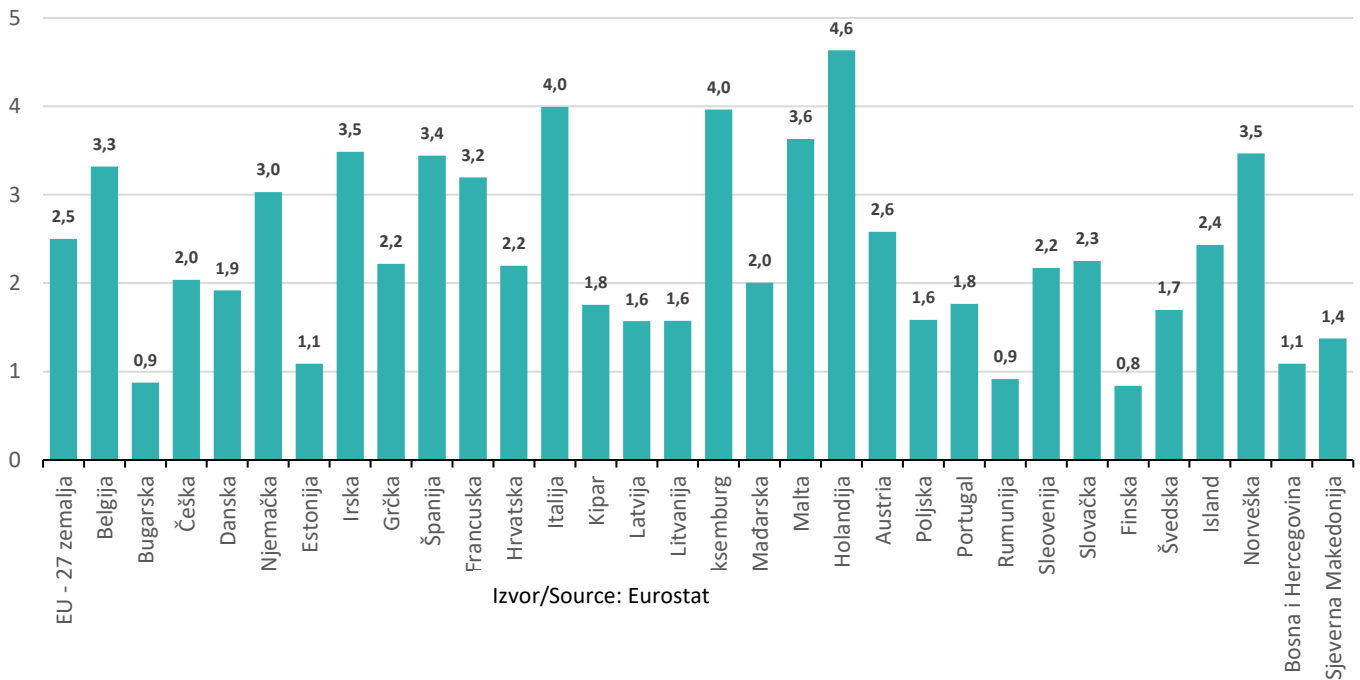
U Bosni i Hercegovini produktivnost resursa je u blagom rastu od 2015. do 2019. godine, s tim da je u 2016. godini došlo do pada produktivnosti zbog znatnijeg porasta domaće potrošnje materijala. Referentnu 2022. godinu obilježilo je rast produktivnosti resursa posebno zbog rasta BDP-a u odnosu na relativno jednaku domaću potrošnju.

The Resource productivity, as the ratio of gross domestic product and domestic material consumption, is indicator, which indicates the efficiency of resource where it is preferred to produce greater economic value with as little consumption of material resources as possible.

In Bosnia and Herzegovina, the resource productivity increases slightly from 2015 to 2019, with productivity declining in 2016 due to a significant increase in domestic material consumption. The reference year 2021 was marked by the growth of resource productivity, especially due to the growth of GDP in relation to relatively equal domestic consumption

2. Produktivnost resursa – BDP/DPM, po zemljama 2022.

Resource productivity – GDP/DMC, by country 2022

Napomena: BDP u tekućim cijenama po Standardu kupovne moći (SKM)

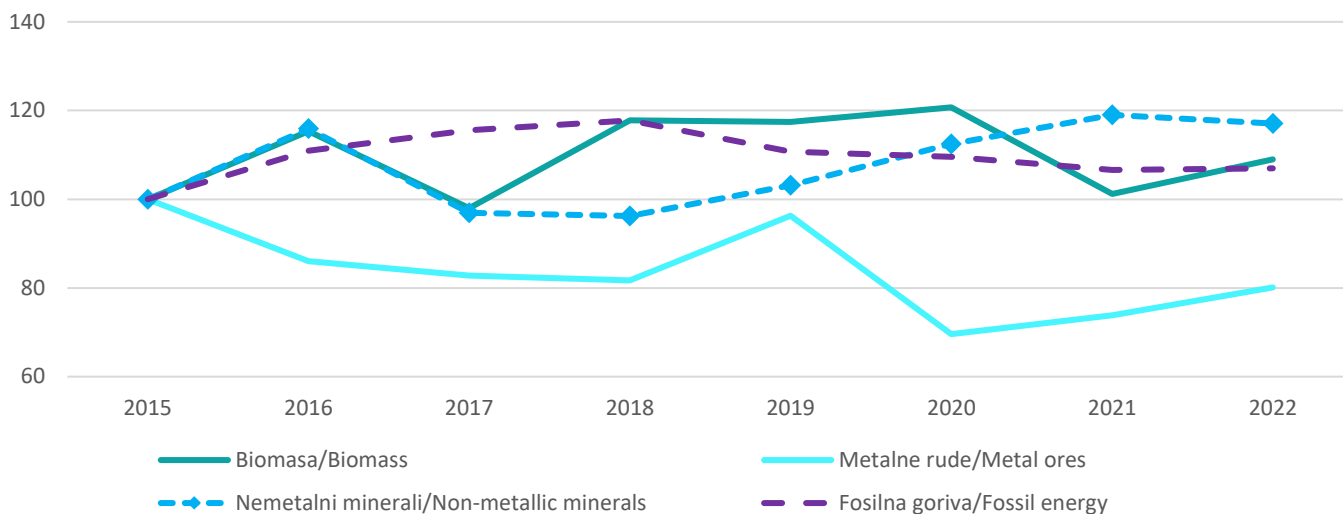
Note: GDP in current prices, Purchasing Power Standards (PPS)

Nivo produktivnosti resursa zavisi od bogatstva resursa, raznolikosti industrijskih aktivnosti, ulozu uslužnog i građevinskog sektora, razmjerima i strukturi potrošnje te različitim izvorima energije. Izražena u BDP-u u tekućim cijenama po Standardu kupovne moći, Bosna i Hercegovina je po produktivnosti resursa u privredi znatno ispod prosjeka Evropske unije. U 2022. godini iznosila je 1,01 SKM/kg (Standard kupovne moći po kilogramu) što je povećanje za 9,5% u odnosu na prethodnu godinu.

The level of Resource productivity depends on the resources potential, diversity of industrial activities, the role of the service and construction sectors, the extent and structure of consumption and different energy sources. Expressed in GDP in Purchasing power standard over DMC, the Resource productivity of Bosnia and Herzegovina in the economy, is well below the European Union average. In 2022, it amounts to 1.01 PPS/kg (Purchasing power standard over kilogram, which is a decrease of 9.5% compared to previous year.

3. Domaća potrošnja materijala po glavnim kategorijama, Bosna i Hercegovina, 2015. – 2022. (Indeks 2015=100)

Domestic material consumption by main material categories, Bosnia and Herzegovina, 2015 – 2022, (Index 2015=100)

Daljnji zaključci o vidljivom razdvajanju između ekonomskih i ekoloških varijabli u Bosni i Hercegovini se mogu postići dodatnom analizom komponenata domaće potrošnje materijala. Analiza DPM po kategorijama prikazuje relativnu važnost različitih materijala i njihov potencijal za ponovnu upotrebu ili recikliranje.

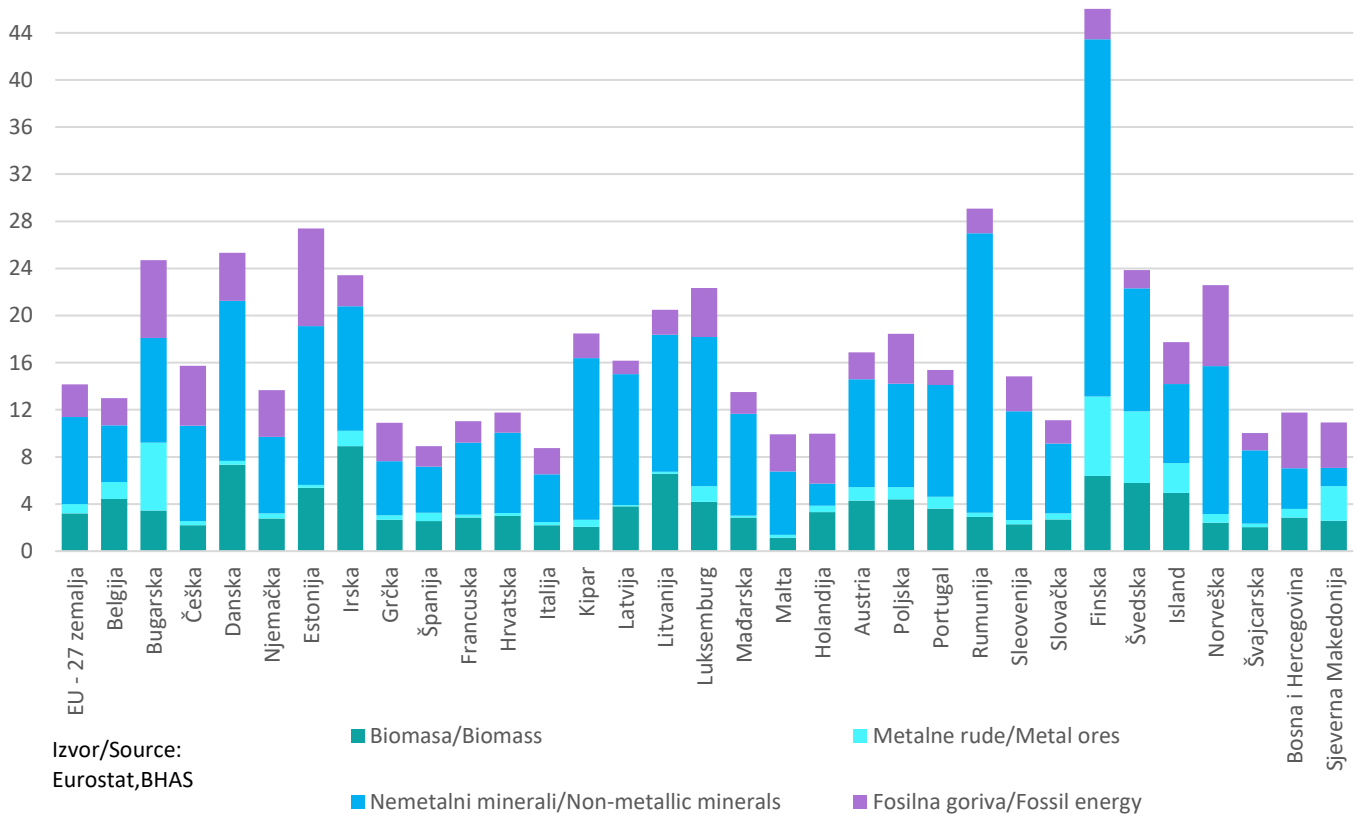
Ekonomija Bosne i Hercegovine je u 2022. godini utrošila 38,7 miliona tona prirodnih resursa, što je za 6,8% više u odnosu na baznu 2015. godinu. Domaće vađenje nemetalnih minerala je povećano za oko 34,2% u odnosu na 2015. godinu, najveće učešće je zabilježeno u vađenju građevinskog kamena, pijeska i šljunka, krečnjaka i gipsa te soli. Od 2016. godine fizička trgovinska bilanca je u stalnom opadanju, te je u 2022. godini po prvi put izvoz veći od uvoza za 237 hiljada tona. Ti obrasci ukazuju na to da je BiH okrenuta prema izvozno orijentisanoj ekonomiji.

Further conclusions about a visible separation between the economic and environmental variables can be achieved by additional analysis of the components of domestic material consumption. An analysis of DMC by material category conveys the relative importance of various materials and their potential for reuse, recovery or recycling.

The economy of Bosnia and Herzegovina, referent 2022, consumed 38.7 million tons of natural resources, which is 6.8% more compared to the base year 2015. Domestic extraction of non-metallic minerals increased by 34.2% compared to the base year, the biggest part is recorded in the extraction of construction stone sand and gravel, limestone and gypsum, and salt. Since 2016, the physical trade balance has been constantly decreasing, and in 2022, for the first time, exports exceeded imports by 237 thousand tons. These patterns indicate that BiH has moved towards a more export-oriented economy.

4. Domaća potrošnja materijala po glavnim kategorijama, po zemljama 2022. (tona po stanovniku)

Domestic material consumption by main material categories, by country 2022 (tonnes per capita)

Napomena: Kategorije „Ostali proizvodi“ i „Otpad za obradu i zbrinjavanje“ uključene su u kategoriju Nemetali minerali. Broj stanovnika u Bosni i Hercegovini za 2022 godinu baziran je na osnovu procjena Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine.

Note: The “Other products” and “Waste for final treatment and disposal” categories are included in the “Non-metallic minerals” category. The population in Bosnia and Herzegovina for 2022 is based on the estimates of the Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina

Domaćom potrošnjom materijala u Bosni i Hercegovini dominiraju fosilna goriva zauzimajući 40,1% od ukupne potrošnje materijala. Metalne rude zauzimaju najmanji udio od četiri glavne kategorije sa samo 6,2%.

Na svakog stanovnika Bosne i Hercegovine u 2022. godini utrošeno je približno 11,8 tona poljoprivrednih kultura, minerala, metala i fosilnih goriva, odnosno na dnevnoj bazi se trošilo oko 32 kilogram resursa po stanovniku.

Domestic material consumption of Bosnia and Herzegovina is dominated by fossil energy materials accounting for 40.1% of total material consumption. Metal ores constitute the smallest of the four main material categories with only 6.2%.

Approximately 11.8 tons of crops, minerals, metals and fossil fuels per capita were consumed in Bosnia and Herzegovina in 2022, i.e. about 32 kilograms of resources per capita were consumed on daily basis.

Naziv indikatora	TM 1. Produktivnost resursa	Name of indicators	Resource productivity
Definicija	Indikator pokazuje postiže li se napredak u ostvarenju jednog od ciljeva politike održive proizvodnje i potrošnje, odnosno održivog razvoja općenito. Njime se prati razvija li se ekonomija na način da efikasno koristi prirodne resurse uz smanjivanje negativnog uticaja na okoliš tokom eksploatacije i korištenja materijala. <i>Pod indikator:</i> TM 1.1 Domaća potrošnja materijala	Definition	<i>The indicator shows progress achieved in realizing one of the goals of the policy of sustainable production and consumption, i.e. sustainable development in general.</i> <i>Sub-indicator:</i> <i>TM 1.1 Domestic material consumption</i>
Pravna pokrivenost	a) Bosna i Hercegovina: - Strateški pravci razvoja statistike BiH 2030 - Okvir Ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini (Agenda 2030) b) EU propisi: - Regulativa (EU) br. 691/2011 Evropskog parlamenta i Vijeća od 6. jula 2011. o evropskim ekonomskim računima okoliša	Legal acts	a) <i>Bosnia and Herzegovina</i> <i>- Strategic directions of development of statistics of BiH 2030</i> <i>- The SDGs framework in Bosnia and Herzegovina (Agenda 2030)</i> b) <i>EU legislation</i> <i>- Regulation (EU) no. 691/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 on European environmental economic accounts</i>
Set podataka	1. Naziv podatka: Domaća potrošnja materijala (DMC), ukupno Način prikaza: numerički i tabelarno Jedinica mjere: tona 2. Naziv podatka: Bruto domaći proizvod, lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015. godine; BDP po Standardu kupovne moći (SKM) Način prikaza: numerički, tabelarno Jedinica mjere: KM (konvertibilna marka)	Data set	1. <i>Data set: Domestic material Consumption (DMC), total</i> <i>Dissemination: numerical and tabular</i> <i>Unit of measure: tonnes</i> 2. <i>Data set: Gross Domestic Production, in chain-linked volumes, reference year 2015;</i> <i>GDP, Purchasing power standards (PPS)</i> <i>Dissemination: numerical and tabular</i> <i>Unit of measure: BAM (convertible marks)</i>
Periodika	Godišnje	Periodicity	Yearly
Metoda izračuna	Produktivnost materijala iskazuje se kao omjer bruto domaćeg proizvoda (BDP) i domaće potrošnje materijala (DPM).	Calculation method	<i>The Resource Productivity is expressed as a ratio of gross domestic product (GDP) and domestic material consumption (DMC).</i>
Način prikaza podataka	Pokazatelj se prikazuje tabelarno ili grafikonom u kojem je iskazana produktivnost materijala počevši od bazne 2015. godine (indeks 2015 =100).	Data Dissemination	<i>The indicator is displayed in tabular or chart which is shown productivity material, (index 2015 = 100).</i>
Izveštavanje	a) Obaveza izvještavanja na EU i međunarodnom nivou: Dostavljanje podataka u EUROSTAT, u skladu sa zahtjevima Regulative (EU) br. 691/2011	Reporting	a) <i>The obligation of reporting to the EU and international level:</i> <i>Data submitted to Eurostat, in accordance with the requirements of Regulation (EU) no. 691/2011</i>
Dostupnost podataka	BHAS - www.bhas.gov.ba ; BiH SDG portal - https://sdg.bhas.gov.ba ; Baza podataka Eurostat - https://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/material-flows-and-resource-productivity	Data Availability	BHAS - www.bhas.gov.ba ; BiH SDG portal - https://sdg.bhas.gov.ba ; Eurostat data base - https://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/material-flows-and-resource-productivity

Metodologija

Produktivnost resursa je vodeći indikator za Evropsku tabelu za praćenja rezultata u području efikasnosti resursa, u okviru Agende 2030.

Indikator Produktivnost resursa je bruto domaći proizvod (BDP) podijeljen sa domaćom potrošnjom materijala (DMC). Domaća potrošnja materijala odražava potrošnju unutar nacionalne ekonomije. Podrazumijeva razmatranje materijala: biomase, fosilnih goriva, minerala i metalnih ruda (domaća eksploatacija materijala i uvoz), ali bez materijala koji su izvezeni (uključujući i materijale koji su ugrađeni u proizvode koji se izvoze). Za određivanje Domaće potrošnje materijala - DPM primjenjuje se metodologija za Ekonomske račune materijalnih tokova (Economy-wide material flow accounts EW-MFA), u skladu sa Regulativom (EU) br. 691/2011 Evropskog parlamenta i Vijeća o evropskim ekonomskim računima okoliša, posebno Annex III Regulative - Modul za EW MFA.

BDP se mjeri pomoću lančano povezanih vrijednosti koje prikazuju razvoj tokom vremena bez inflacije i pokazuju kretanja u realnom smislu. Korištenje bazično povezanih vrijednosti za BDP je važno zbog domaće potrošnje materijala koja se koristi kod izračunavanja produktivnosti resursa koja nije direktno pogođena inflacijom. Korištenje bazično ulančanih vrijednosti za BDP, rezultira time da je indikator produktivnost resursa također realni pokazatelj, a prikazan je u KM/kg.

Zavisno od svrhe analize podataka, produktivnost resursa se također može iskazati u:

- „eura po kilogramu“ koristeći tekuće cijene za BDP, kada se analizira ekonomija zemlje u određenom trenutku (za jednu određenu godinu),
- „SKM“ po kilogramu“ koristeći tekuće cijene za BDP izražen u standardu kupovne moći (SKM); SKM uklanja razlike u kupovnoj moći između ekonomija zemalja, uzimajući u obzir razlike u nivou cijena; mogu se koristiti za uporedbu ekonomija zemalja u specifičnoj godini (za jednu određenu godinu).

Methodology

Resource productivity is the lead indicator of the resource efficiency scoreboard. The scoreboard was developed in the context of the flagship initiative 'A resource-efficient Europe' under the Agenda 2030.

Resource productivity is the ratio of gross domestic product (GDP) divided by domestic material consumption (DMC). Domestic material consumption reflects consumption within the national economy, consider the following materials: biomass, fossil fuels, minerals and metal ores (domestic exploitation of materials and imports), but without the materials that are exported (including materials that are incorporated into exported products). Domestic material consumption - DMC applies the methodology Economy-wide material flow accounts EW-MFA, in accordance with Regulation (EU) no. 691/2011 of the European Parliament and the Council on European environmental economic accounts, particularly Annex III Regulation - Module for EW-MFA.

GDP is measured by linked values that show the development over time without inflation and show developments in the real sense. Using based chain-linked volumes for GDP is important, because domestic consumption of materials to be used in calculating the productivity of resources, that are not affected by inflation. Using based chain-linked value of GDP, the result that resource productivity indicator is also real indicator, shown in BAM /kg.

Depending on which type of GDP used for the ratio, resource productivity can also be expressed:

- 'Euro per Kilogram' (GDP in current prices), to be used to analyse a single country at one point in time (for one particular year),
- 'PPS per Kilogram' (GDP in current price expressed in Purchasing Power Standards). Purchasing Power Standards are fictive 'currency' units that remove differences in purchasing power, hence eliminate differences in price levels across countries; to be used when comparing across countries at one point in time.

Publikuje Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26
Published by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Telefon/Phone: +387 (33) 911 911 | Telefaks/Telefax: +387 (33) 220 622
Elektronska pošta/E-mail: bhas@bhas.gov.ba | Internetska stranica/Web site: www.bhas.gov.ba

Odgovorne osobe/Responsible persons:

Ševala Korajčević, šefica Odsjeka za transport, okoliš, energiju i regionalne statistike
Ševala Korajčević, Head of the Department for Transport, Environment, Energy and Regional Statistics

Vesna Čužić, direktorica
Vesna Čužić, Director

Saopćenje priredio: Dragan Jovović
Prepared by: Dragan Jovović

